

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/110/2020
Identifikačné číslo spisu: 1317209705
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1317209705.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Nemzeti Útdíjfizetési Szolgálató Zrt., so sídlom v Budapešti, Váci út 45/B, H-1137, Maďarsko, Reg.: 01-10-043108, zastúpený spoločnosťou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 50 430 742, v mene ktorej koná Mgr. Ivan Petkov, konateľ a advokát, proti žalovaným: neuvedení, o zaplatenie neurčitej sumy, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12C/83/2017, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2020 sp. zn. 4Co/147/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 31. januára 2018 č. k. 12C/83/2017-113 odmietol podanie žalobcu z 18. mája 2017, doručené súdu 18. mája 2017, v znení jeho doplnenia zo 16. októbra 2017, doručeného súdu 17. októbra 2017 (výrok I.). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobca sa označeným podaním domáhal voči neurčeným žalovaným (držiteľom motorových vozidiel) zaplatenia doposiaľ nešpecifikovanej sumy (poplatku za použitie spoplatnených ciest). Uznesením z 5. októbra 2017 č. k. 12C/83/2017-68 bol žalobca vyzvaný, aby v lehote 15 dní doplnil svoje podanie o náležitosti uvedené v tomto uznesení. Žalobca síce na výzvu súdu reagoval a podanie doplnil podaním zo 16. októbra 2017, ale vady podania, pre ktoré nemožno pokračovať v konaní, neodstránil. Žalobca riadne neoznačil žalovaných, pričom táto náležitosť je bezvýnimčnou požiadavkou individualizácie žaloby. Súd prvej inštancie uviedol, že strany musia byť označené tak, aby bolo nepochybné, kto je stranou v spore, aby ju nebolo možné zameniť s inou osobou a aby s ňou mohol súd konať. Presné označenie strán sporu je dôležité na posúdenie procesnej subjektivity strán. Uzavrel, že žalobný petit zostal neurčitý a nevykonateľný, žalobca nevyčísľil ani konkrétnu sumu, zaplatenie ktorej požaduje. Nakoľko pre vady podania nebolo možné v konaní pokračovať, súd prvej inštancie v zmysle § 129 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) podanie žalobcu odmietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 30. apríla 2020 sp. zn. 4Co/147/2018 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Na odôvodnenie rozhodnutia

uviedol, že podaná žaloba nemá náležitosti žaloby v zmysle zákonných ustanovení CSP, keďže neobsahuje žiaden údaj za účelom identifikácie žalovaných. Zároveň, petit žaloby nie je dostatočne určitý a tým ani vykonateľný, pretože neobsahuje výšku požadovaného plnenia, ktorá je podstatná pre rozhodnutie súdu vo veci. Nedostatky žaloby žalobca neodstránil ani po výzve súdu prvej inštancie (uznesenie z 5. októbra 2017 č. k. 12C/83/2017-68), ktorú odvolací súd posúdil ako kvalifikovanú výzvu obsahujúcu presné a konkrétne poučenie o tom, ako má žalobca svoje podanie doplniť alebo opraviť. Postup zvolený žalobcom, keď žalovaní neboli vôbec označení v žalobe a prílohou žaloby bol CD nosič obsahujúci čiastočnú identifikáciu žalovaných v rozsahu evidenčné číslo vozidla a dátum kontroly, nezodpovedá ustanoveniam CSP. Dôvodil, že priložený CD nosič nemožno kvalifikovať ako dôkaz podľa § 132 ods. 1 CSP, keďže jeho obsahom sú len skutočnosti významné pre účely označenia žalovaných. Odvolací súd skonštatoval, že ak aj súd prvej inštancie zvolil procesný postup podľa § 190 CSP a od Ministerstva vnútra SR žiadal splnenie informačnej povinnosti, tento postup nebol úplne správny, nakoľko v zmysle uvedeného ustanovenia sa informačná povinnosť vzťahuje na oznámenie skutočností významných pre konanie a rozhodnutie súdu, avšak nie pre účely identifikácie a špecifikácie samotných žalovaných, ktorých okruhom disponuje výlučne samotný žalobca ako dominus litis. Vo vzťahu k nálezu Ústavného súdu Českej republiky z 26. marca 2019 sp. zn. III. ÚS 1424/07 dal do pozornosti to, že v danej veci boli žalovaní v rozsahu meno a priezvisko označení priamo v žalobe. Záverom reagoval aj na námietku žalobcu, že súd prvej inštancie mu neumožnil nahliadnutie do súdneho spisu podľa § 97 ods. 1 CSP a znemožnil mu tak oboznámenie sa s CD nosičom doloženým do spisu Ministerstvom vnútra SR za účelom zákonnej špecifikácie žalovaných. Túto vyhodnotil ako neopodstatnenú, keďže zákonný sudca je povinný pri rozhodovaní o žiadosti podľa § 97 ods. 1 CSP prihliadať na to, aby bola zabezpečená ochrana údajov chránených osobitnými predpismi, t. j. aj ochrana osobných údajov, keďže v konečnom dôsledku žalovanými subjektmi by sa nemuseli stať všetky fyzické alebo právnické osoby uvedené na CD nosiči. V kontexte uvedeného považoval odvolanie žalobcu za nedôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že súdy nižších inštancií zasiahli do jeho práva na účinný prístup k súdu, dôsledkom čoho je odopretie spravodlivosti (denegatio iustitiae) dovolateľovi zo strany súdov Slovenskej republiky. Tvrdil, že na odmietnutie jeho podania neboli splnené procesné predpoklady podľa § 129 ods. 3 CSP, pričom charakter nedostatkov podania nebránil súdom pokračovať v konaní. Odvolací súd napadnutým uznesením aproboval procesný stav, keď súd prvej inštancie svojím postupom nepreklenul objektívne daný informačný deficit dovolateľa, ktorý mu bránil podať riadnu žalobu. Argumentoval, že súdy nižších inštancií sa dopustili prílišného formalizmu pri interpretácii a aplikácii § 133 až 135 CSP a neuplatnili postup priaznivejší pre dovolateľa, vďaka ktorému by jeho právo na prístup k súdu zostalo zachované. Zdôraznil, že súd prvej inštancie mu v rozpore so zákonom neumožnil oboznámiť sa s obsahom CD nosiča, ktorý do spisu založilo Ministerstvo vnútra SR. V dovolaní ďalej reagoval na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 28. februára 2019 sp. zn. 8Cdo/68/2017, od ktorých je potrebné sa odkloniť. V tejto súvislosti vyjadril presvedčenie, že je potrebné vec postúpiť na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu podľa § 48 CSP. S poukazom na uvedené navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

5. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v

tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Dovolateľ za nesprávny procesný postup súdu považuje to, že súd prvej inštancie, ktorého rozhodnutie odvolací súd potvrdil, odmietol jeho podanie v rozpore s § 129 ods. 3 CSP, podľa ktorého, ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať.

11. Podľa § 133 ods. 1 a 2 CSP fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla a identifikačným číslom organizácie, ak je pridelené.

12. Podľa § 134 CSP zahraničná právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla, prípadne iným identifikačným údajom.

13. Podľa § 135 ods. 1 a 2 CSP ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná. Ak je stranou štátny orgán, v žalobe sa označuje uvedením názvu tohto štátneho orgánu.

14. Ustanovenia § 133 až 135 CSP špecifikujú, akým spôsobom sa v žalobe označuje fyzická osoba, právnická osoba alebo štát tak, aby to umožňovalo presnú identifikáciu strany sporu. V prípade nedostatku v označení strany sporu je potrebné, aby súd postupom podľa § 129 CSP takúto vadu odstránil. Súd pri poučovaní musí dbať na to, aby neporušil zásadu rovnosti strán a nemôže im poskytovať poučenia o ich hmotných právach.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľ označil žalovanú stranu ako „držiteľa motorových vozidiel s ECV podľa prílohy žaloby“. Súd prvej inštancie majúci za to, že takéto označenie žalovanej strany nie je postačujúce, uznesením z 5. októbra 2017 č. k. 12C/83/2017-68 vyzval žalobcu na doplnenie podania v zmysle § 129 ods. 1 CSP o označenie subjektu žalovaného v zmysle § 133 ods. 1 a 2 CSP a tiež úpravu žalobného návrhu v zmysle § 132 CSP. Nakoľko podanie dovolateľa nebolo v súlade s výzvou doplnené, súd prvej inštancie ho odmietol.

16. Dovolací súd na tomto mieste poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2019 sp. zn. 8Cdo/68/2017, v zmysle ktorého súd nie je povinný žalobcovi poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného. Práve opačný postup súdu by mohol spôsobiť porušenie zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Súd nemôže podávať informácie žalobcovi pri identifikácii subjektu, ktorý má vystupovať na strane žalovaného. Išlo by o preferenčné zaobchádzanie, ktoré by bolo bezdôvodným zvýhodňovaním jednej strany. Ak podanie žalobcu nemá náležitosti žaloby týkajúce sa označenia žalovanej strany podľa § 133 až § 135 CSP a napriek výzve súdu tieto vady žalobca neodstráni, jeho podanie má byť odmietnuté (§ 129 ods. 3 CSP). Uvedené bolo konštatované i v uzneseniach najvyššieho súdu v druhovo totožnej veci z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/254/2020 a z 29. marca 2022 sp. zn. 6Cdo/82/2021.

17. Platná právna úprava neumožňuje priame poskytovanie údajov z evidencie vozidiel subjektom iným ako uvedeným v § 113 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z. z.“) a vymáhanie pokút od vodičov, ktorí jazdia bez zaplatenia po spoplatnených cestách neupravuje žiaden vnútroštátny predpis Slovenskej republiky.

18. Z prílohy zákona č. 8/2009 Z. z. vyplýva, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie je okrem iného aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 z 11. marca 2015, ktorou sa uľahčuje cezhraničná výmena informácií o dopravných deliktov súvisiacich s bezpečnosťou cestnej premávky (Ú.v. EÚ L 68, 13. marca 2015). Táto smernica sa na tento prípad však nevzťahuje. Neoprávnené použitie spoplatnenej cesty nemožno podradiť ani pod jeden z ôsmich deliktov, ktoré sa týkajú bezpečnosti cestnej premávky. Výužitie údajov zo systému cezhraničnej výmeny dát (EUCARIS) je v súčasnosti možné len v rozsahu deliktov uvedených v čl. 2 smernice (prekročenie najvyššej dovolenej rýchlosti; nepoužitie bezpečnostného pásu; nezastavenie na červený svetelný signál na svetelnom signalizačnom zariadení; vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu; vedenie vozidla pod vplyvom návykových látok; nepoužitie ochrannej prilby; nedovolené vedenie vozidla v jazdnom pruhu; nedovolené použitie mobilného telefónu alebo akéhokoľvek iného komunikačného zariadenia počas vedenia vozidla). Nakoľko iné právne riešenie neexistuje ani na úrovni Európskej únie, pretože smernica, ktorá bude upravovať mechanizmy na zistenie osobných údajov o subjektoch, ktoré neoprávnené používajú spoplatnenú cestu, je ešte len vo fáze legislatívneho procesu, bolo vecou žalobcu, aby si strážil svoje práva v zmysle zásady „vigilantibus iura scripta sunt“. Je vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu stanoviť procesné podmienky, ktoré majú zabezpečiť ochranu práv.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti neboli námietky dovolateľa v tomto smere dôvodné, keď dovolací súd považuje za správny postup súdu, ktorý označenie žalovanej strany sporným spôsobom považoval za nedostatočné a po márnej výzve súdu na odstránenie nedostatkov podania žalobcu v označení žalovaných, podanie odmietol, nakoľko nebolo možné v konaní pre tento nedostatok pokračovať.

20. Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie je síce prípustné, ale nie je dôvodné, a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

21. K návrhu dovolateľa postúpiť vec veľkému senátu dovolací súd dodáva, že podľa § 48 ods. 1 CSP sa vec postupuje veľkému senátu na podnet senátu najvyššieho súdu a nie na návrh strany sporu. Vec prejednávajúci senát nenašiel dôvod odkloniť sa od vyššie uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu, a preto nebol dôvod postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.

22. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, pretože protistrana sa konania nezúčastnila (v spore nebol označený žiadny žalovaný).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.